

Istarska Riječ
 Izlazi svakog četvrtka uveče.
 Svakog drugog četvrtka donosi
 Istarski prilog „Mladost Istarski“.
 Preplaća za tuzemstvo iznosi
 5/- lira za godišnju, a za
 inozemstvo 25/- lira. Ured-
 livo i uprava lista: Trst
 (Trieste) - Via S. Francesco
 d'Assisi 20/L. Telefon: 11-57

ISTARSKA RIJEČ

Tjednik za nauku, gospodarstvo i politiku istarskog naroda.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari!“ — Narodna poslovica.

S Jadranskog kongresa u Milunu

U srijedu, 12. o. m. bilo je u Milanu uvečano otvorene Jadranških kongresi, koji se u prvom redu bavi otkrivanjem italijanskih interesa na Jadranu. Na dnevnim redovima tog kongresa došlo je u pitanje Rijeke. Tom zgodom je riječ i profesor Eduard Šušmel, jedan od vidjenih riječkih Italijana.

U svom dugom govoru profesor je Šušmel prikazao stanje Rijeke u vrućim janci. On je medju ostalim kazao, da je Rijeka još uvijek — problem, koji treba riješiti. Već je dugo, što se traži riješenje toga teškoga pitanja, i to ga se nije našlo. Mađe prije rata Riječka je po svojoj važnosti bila na člansku kao deseta luka u Evropi. Na prvom mjestu dolazila Antverpi (Antwerp), na petom Genova, na osmom Trst i na desetom Rijeka. Godine 1921. Rijevina je na Rijeci bila gotovo jednačna sa ništicama. Lani je uvoz i izvoz postigao recinju onoga, što ga je Rijeka imala prije rata. Ove godine 1926. riječka luka počinje opet da nazaduje, i tako sve ostaje pri starome: zlo i zlo.

Bude li se Rijeka oslanjala na samu izvanjsku trgovinu, ona se neće više dići — kazao je Šušmel. Tome su krije željezničke tarife Njemačke i Jugoslavije, kao i napredak Jugoslavije na moru. Jugoslavija je svoju najveću riječku snagu usredotočila u Splitu. Sve je to na štetu Rijeke, koja ne može da konkuriра ni s jugoslovenskim, jugo-čim lukama ni onim jugoslovenskim.

Jasno je, da Jugoslavija, namjeravajući da Splita zavlači, Jadranom. Ali Split nije samo prva jugoslovenska luka, nije samo važna tačka, u kojoj se stječu željezničke pruge iz unutrašnjosti zemlje; već je Split takodje i industrijski grad, i toj industriji ima Split u prvom redu da zahvali proširenje svoje luke.

Medutim Jugoslavija ne radi samo na tom, da jedino u Splitu podigne svoju pomorsku trgovinu. Ona posvjeće veliku pažnju i drugim svojim lukama: Sušaku, Šibeniku, Dubrovniku, Kotoru itd.

Uporedno s lukama napreduje također i jugoslovensko pomorstvo. Jugoslavija je u dvije godine uredila na davanju (mirabile) način svoju jadransku plovidbu, tako da danas imamo na Jadranu pored 31 italijansku — 59 jugoslovenskih parobrodarskih pruga, kratko vrijeme Jugoslavija je uvećala pomnožila broj svojih ladija, koje ukupno obuhvaćaju dvjesto hiljada tona.

No jugoslovenska mornarica ne ograničuje se samo na Jadran. Ona ide u dalje, u Sredozemno more, u Južnu Ameriku. Iz svega toga vidi se, veli prof. Šušmel, da postoji neki plan jugoslovenske ekspanzije. No najvažnije je to, što Jugoslavija hoće svu svoju "groviju" da skrene s Trsta i Rijeke u Split.

Šušmel nadovezuje na to, da bi Italija moralu na sve to budno da pazi. Da se predusretne budućemu zлу, on predlaže u prvom redu, neku se uznamjeno, da se ožive sve riječke tvornice, da se od Rijeke stvoriti industrijski grad, koji ne će trebati da čeka na razitet izvana, već će sami po sebi moći da postane središtem trgovackim. Treba podignuti industriju do velike visine i to nesamno na riječkom teritoriju, već i na bližnjem istarskom, gdje ima uglijena i raznih drugih sirovina, koje se mogu uspješno da izrabe. Osim toga da procvat Rijeku potrebita je i jedna izvana željeznička pruga, koja bi vezala Rijeku s Trstom. Jedan tunel kroz Učku skraćuje bi silno daljinu, koju dijeli oba grada, što bi bilo od velike njihove koristi.

Pored toga treba učiniti sve moguće da se sporazum postignut prije godinu dana. Neptunski list je ratificiran i postavljen na snagu. To je od velike značajnosti za Rijeku, koja se danas nalazi u vrućoj jadnom stanju.

Glavni kongresni poslušali su sa velikom pažnjom razlaganje prof. Šušmela i prihvatali rezoluciju, kojom se po-

Mi seljaci i „Narodno vijeće“

Draga braćo seljaci,

Svi nam je još u pameti, kako smo mi istarski Hrvati i Slovenci u Istri imali svoja poučna, zabavna i gospodarska društva, kako smo pomoći vlastite Družbe sv. Cirila i Metoda dizali škole i u najzajedničnjim selima, kako smo iz svojih redova odgojili lijepi broj narodne inteligencije svu struku, kako je svim tim ravnalo jedno političko društvo. Strašan

rat nam je sve oduzeo.

Nestalo je svih društava, nestalo je škola, nestalo je inteligencija, nestalo je i političko društvo. Ostasmo kao djeca bez oca i majke, a potrebe dobrog savjetnika i prijatelja bile su svakog i gomile.

Unatoč ratnog vijora ostalo je neškrieno jedino političko društvo „Edinstvo“ i dnevni istog imena u Trstu.

Bez poziva i dogovora, mi se Istrani odmah nekim nutarnjim nagonom utokosmo

pod krov prokušanog društva „Edinstvo“.

a ono nas je bezuvjetno i bratski primilo u svoj zagrljaj; ne samo nas, nego i našu braću iz Gorice. Odobili smo, proti oči, snasli se, i donekle sredili.

Dosle su Duhovne godine 1921., i naše nas sve složne i ujedinjene kao nikad prije; dosle su one žalosne Duhove sa plamenim jezicima vrhu naših glava, ali ipak poslasme 5 poslanika u Rim.

ISLI smo u izbore

bez obične priprave i agitacije. Mi Istrani imali smo samo jedan sastanak u Kozini. Na tom sastanku imali su glavni riječ kapelan Milanović i jedan drugi svećenik, koji su najodusevljenije pozdravili g. dr. Wilfana kao predsjednika naše političke organizacije, te ga prozvali našim vodjom, prvakom, i još više. Meni se pritinio onaj pozdrav neiskren. Rekoh u sebi: hvatali čovjeka na njegove oči onolikom povahom nije dobar znak.

Naši narodni poslanici podjose
 prvi put u Rim.

Tamo, kao prvak naše petorice, dade g. dr. Wilfan dostojanstveno program, na izjavu u ime nas Jugoslovena, koji smo ostali pod Italijom. Svim nama je govorio kao iz srca, ona izjava ostaje našim političkim programom. Onoj izjavni, onom prilikom, nije bilo zgodno ni za stvar korisna niti što dodati, niti što oduzeti. No g. Šćeku, tadašnjem poslaniku, nije bila dobastna ona izjava, pa je i izrekao svoju: da polaze veliku i važnost obecanjima, da se nuda tomu onomu, premda je znao onu staru poslovnicu, koja veli:

„Obetanje — ludom radovanje.“

I time je pokvario onaj prvi ozbiljni program nastup naših narodnih poslanika. Ja sam u onom prvom nastupu kapelana Šćeka uvidio istočni grijeh naše narodne nesloge.

Medutim dosao je iz Kranjske na udrustveni list „Edinstvo“, za nas novi čovjek, g. dr. Engelbert Besednjak. On je drugi dan svoga dolaska izjavio, da nije dosao u Trst da ureduje „Edinstvo“, nego da stvara posebnu stranku. Mi Istrani imali smo u političkom društvu „Edinstvo“ svoj vlastiti podobar, a predsjednikom mu je bio g. kapelan Milanović. Uza sve to, snovala se urota.

proti jedinstvu naše stranke

Doslo je do istarskog sastanka u Kozini, na kojem je skoro jednoglasno bilo zaključeno, da mi Jugosloveni Istru ostajemo i dalje zdrženi u političkom društvu „Edinstvo“. Tri četiri osobe su htjele pokoriti ovoj volji nas Istranu, niti jedinstvu svih naših sila, već osnovale posebno političko društvo. Nismo dakle mi istarski seljac

zivlje vlada, da što prije ispunji sve želje, što ih je u svom govoru iznio riječki prvak, prof. Eduard Šušmel.

Da li će se vlasta tim željama održati i u koliko mjeri, pokazat će nskoj skoriji budućnost.

osnovali novu stranku, ili kakovu novu struju, već su je osnovali i nametnule same neke častihlepe osobe putem „Pučkog Prijatelja“, koji se je nakon rata oživio na poticaj političkog društva „Edinstvo“ i koji im je ostao u rukama.

Kad su tako razbili našu narodnu slogu,

traže pečat, koji bi imao kod kuće i vani da oponisti njihov sramnični čin,

a taj pečat sada traže u „Narodnom vijeću“ od trih ili pet lica (ljudi). Zato mi istarski seljaci ne čemo do „Narodno vijeće“ sa dvim strankama i dvim novinama, već hocemo jednu političku stranku sa jednim političkim društvom i sa jednom stranačkom novinom.

Nedaleka prošlost nas uči, da „Narodno vijeće“ nad dvim strankama ne vrijede ništa. Za posljednje izbore, koji su se održali 6. aprila 1924., bilo je osnovano nekakvo

„Narodno vijeće“ od četiri osobe

vruči nas složne i nesložne braće. To „Narodno vijeće“ bilo je izdalo izborni proglaš i označilo kandidate. Među ostalim, obvezalo se za jednu i drugu stranku, da će u svom novinama i na izbornim sastancima preporučivati, da svi glasuju za predložene kandidate i da preferencične glasove daju brojevima 1, 2, 3 (Wilfanu, Besednjaku i Stangeru).

Pa što se je dogodjalo?

Imao sam prigodu slušati jedan izborni sastanak g. dra Wilfana. On je pošteno kazao: „Za ove izbore zdržuili smo se i jedni i drugi t. j. obe stranke; po ugovoru moramo svih glasovati za predložene kandidate, a preferencične glasove moramo dati brojevima: 1, 2, 3. Isto tako prisustvovao sam jednom sastanku stranku da Besednjaka, ali na tom sastanku nijedan od govornika nije preporučio, da se preferencične glasove dade Wilfanu, Besednjaku i Stangeru, kako je to bilo ugovljeno, iako su na tom sastanku govorili baš ona dvojica doktora, koji su potpisali izborni ugovor, docim su njihovi tečkli ovaj sastanak upotreblili za to, da

krše sklopljeni ugovor

i da nagovaraju ljudi, da daju preferencične glasove: 2, 4, 6. — A novine? „Edinstvo“ i „Istarska Riječ“ pisale su posveta u duhu sporazuma, dok se to ne može reći za raskolniku štampu. „Pučki Prijatelj“ i „Mali list“ pisali su onako, kako je to konveniralo njihovoj stranci, a ne cijelom narodu. Štavise: „Mali list“ je u najvećoj izbornoj borbi očernjavo naše narodne kandidate, e da ih omrazi pred narodom. Posljedica tog nepostenog postupka bila je, da smo

izgubili jednoga našega poslanika i to g. dra Stangeru. I raskolnici su se veselili nad ovim narodnim gubitkom. Evo što su ta „Narodna vijeća“, i kako drže do njih naši raskolnici.

Mi istarski seljaci smo protivni predlaganom „Narodnom vijeću“ i zato, što su najglavnija kompetencija političke ne daje nikakvom vijeću. Onako predlagano vijeće ne bi bilo čisto vino, već neka bevanđa, i to pljesivina.

Mi svi dakle želimo jednu jedinstvenu stranku od Zadra do Nadiže;

ne čemo dvije stranke pod „Narodnim vijećem“

koje bi se klale kao do sada, a možda još i više.

U jedinstvenoj stranci ima za sve mjesto, a za one, koji imaju srca, uma i dobre volje, i prva mjesto.

Mi sami seljaci uvidjamo na licu mesta, da voditelji nove struje nisu slobodni, vec su im ruke svezane, moraju imati sto obzira pred svojim visima, a ovi pred višima od njih; drugi moraju strepitati za svoje gradjanstvo, tako da

njihova politika mora biti sužanjska

Poradi toga je tu i tamo kakovo mjesto, jednom vatreno, počelo militaviti; da-

Oglaši stoje 4 krt

za svaki kontinuitet vječna i život jednoga stupca. Za vječno uvrijetje da se naša poput prema pogodbi. Plaća se za vječno. Tako deputat se želi urediti, a neva opavti. Nefrankrana se pimeva priznaju, a nukopiti se se vječno i u kojem slučaju.

nas je šior Giorgio quā, šior Giorgio là, kojeg su se jučer klonuli kao narodnog zla. Tom politikom dodješo tako misko, da moraju braniti i one, koji protiv starog običaja i prava tjeraju naš jezik iz crkve, a ovi za uzdarje preporučuju „Pučki Prijatelj“. Kad bi naše svećenstvo, akoprem grozno progredjeno, bilo sve okupljeno oko jedinstvene naše političke organizacije, ono bi daleko više koristilo i vjeri i na rod, nego li brođeci postranskom strujom.

Evo, to je moja poruka bratu seljaku predzadnjeg „Pučkog Prijatelja“.

Seljak iz srednje Istre.

Svoja kuća - svoja Voljica

Naši siromašni krajevi svake godine salju u svijet nekoliko stotina najzadivljivih sinova, da tamno traže koru hlijeba. Tih bijednika još bi bilo i više, ali im iseljeničke kvote ne dozvoljavaju. Ostatavljaju svoj kraj poradi bijed. I siromaštva, u kojem ne mogu živjeti, jer zarade nema, a prema tome ne mogući niti za život.

Polaze od svojih kuća veselo, misleći u sebi, da će naći u svijetu zarade i prehrane, ne samo za sebe, nego i za svoju obitelj. U tome se mnogi prevare! Sjedinjenje države primaju ih vrlo maleni broj prema njihovoj kvoti. U Katinu ih polazi znatno veći broj, ali ne s tom namjerom, da u njoj ostanu nego da se na bilo koji način proturaju u Sj. Države Amerike. To im vrlo slabo uspijeva. Strogii nadzor tamošnjih vlasti odmah ih pronađu, još prije nego su pravo niti odahnuli i otpremi ih natrag kući.

Oni koji ostaju Kanadi vrlo malo mogu naći zarade, premda se odmah pridružuju našim kolonijama, koje ih neko vrijeme uzdržavaju, dok im nadju kakva posta. Teškom ih mukom zapošlje tek dva dana u tjednu. Ovo malo što zasluge jedva im, uz pripomoći ostalih, dostaje za vlastito uzdržavanje.

Jadan iseljenik pošao je u svijet, da tamno traži zarade, da prehrani se i svoju obitelj. Zadužio se za put, da dođe do željene zemlje, — a sada mjesto da pošalje bijednu na prvu zaslugu svojega oca, preživljava sam teške dane u tudjini. Treba nešto vratiti onome, koji mu je uzajmio novaca za put, pa to neprilike potpune. Pun je volje za rad, ali mogućnosti rada nema.

Teške i crne misli obuzimaju ga, kad ponisti na svoju obitelj, na svoj kraj, na vjerovniku, koji čeka. Bijeda kod kuće, bijeda u svijetu čovjeku, koji je prvi put došao u nepoznati kraj, ne poznajući jezika ni naroda.

Ovako se događa najboljim kolonijama naših iseljenika, koji već nisu od prije stalno zaposleni i to: u Sjed. Državama i u Kanadi. Što bi bilo kada bismo iznijeli nevolje naših iseljenika, koji su po ostalim krajevima Južne Amerike! Koliko ih je tamo otišlo, većinu bi se povratili, kad bi samo mogli. Neki, kojima je uspjelo, da dodiju natrag kući, pripovijedaju strahovite patnje naših ljudi.

Sada se nameće pitanje: da li mogu ovakvih prilika naši ljudi ostati zdravi i sviđaj? Hrane se slabo, jer i onog malog što bi trebalo njima, salju svojim porodicama, da ne skapaju do gladi. Teški dnevni poslovi, koji ih muče kroz cijeli dan da zasluže koru hlijeba, u crnom i zugajljivom zraku najnezdravijih tvornica iscrpljuju ih potpuno. Svuda rade negledajući da jeftino uništju svoj život, ne misleći da će jednog dana njihova snaga maklatski i onemogućiti im svaki daljnji rad.

Njihovo je geslo: „raditi da zastuži, što prije to više“. Pri tome ne štede ni sebi na svoje zdravljie, rade najteže rade, samo da koji novčić više zasluge. Ne čuvaju svoje zdravljie, ne štede ga, da bi se zdravli mogli opet povratiti kući. Kada se vrataju kući, idu kao i vojnici poslije najostrije bitke, izmoreni, izmuceni, pognutih glava, ali ipak veseli što se vraćaju u svoj kraj. Dol-

ze medju stijene i pustoš da umiru, da tu ostave u rodjenoj gradi svoje tijelo, tu ostave na rodjenoj gradi svoje tijelo, lazili u Sjevernu Ameriku. Osnivali su pojedina društva i udruženja, pomoći kojih i danas ne zaboravljaju svoji jezik i domovinu. Ti ljudi su većinom radnici po raznim tvornicama. Mnogo ih posjeduje i svoje kuće, gdje žive sa svojim obiteljima. Većinom tim ljudima ništa ne manjka, jer pomoći zdravim rukama već mnoga godina zaslužuju svoj kruh.

No to su samo izmimke, to su oni, koji su se ranije iselili u te krajeve. Danas su i tamo nastale sasna drugačije prilike. Zato bi bilo uistinu najbolje, da se naši ljudi, koji nemaju preduslova za bolji život u tujini, nismo ne iseljuju, već da se dadu na intenzivno gospodarenje na rodnoj gradi. Ako ovdje i manje rade nego u američkim tvornicama, živjet će doduše siromaški, ali još uvijek mnogo bolje nego u Južnoj Americi.

DOPISI

IZ RIJEKE.

Rijeka i Sjeverni Pol - Kako o tome sudi Ninetta? - Smrt jedne čarobnice.

Naša Rijeka je u prvom redu sportski grad. Kad se u nas ne govorí o stanovima, najamnimama, mizeriji, krizi i o kakvom dobrom zalogaju, onda se raspravlja i debata gotovo o samom sportu: «Fiume» tako redom.

Ali riječko oko ne seže samo do Kantride, gdje se vrše domaća sportska natjecanja, već ono ide dalje i prati takoder i velike svjetske utakmice, koje je bila ona bočarska izmedju vaših Franine i Jurine, i ona još znamenitija — na Sjevernom Polu.

Što je Sjeverni Pol — to na Rijeci znaju najbolje oni, koji tamo nisu nikada bili. Svaki od njih nosi sa sobom kakvu polarnu kartu i tu se po kavanama ne čuje drugo nego Grenlandija, Spicher, Spickatar — sve same konfuzija imena i stvari. Cuje se i po gdjejkova pametna, ali vrlo rijetko. Tako je danas banula u moju sobu Nineta pa ne rekavši mi ni "dobro jutro" — upita:

— Vi, Rokac, od cesa je storen ta Polo Nord?

— Od česa? — u čudu ču ja.

— Ma ja — je ta Pol kakov breg ale izula od leda?

Nije bilo druge: morao sam joj tumačiti, što je i kako je. I rekao sam joj: — Vi znate, Ninetta, da je naša zemlja kao jabuka. Uzmite iglu i zabodite je u onu škuplju, što je ostala, kad se je jabuka otkinula sa svoje grane, pa je provučite van, na protivnu stranu. To bi bila os one jabuke. Zamislite, da je jedna takova gromna igla provučena i kroz našu zemlju, i to bi bila os, oko koje se naša zemlja vrti, a oba kraja te osi — to su vam dva pola — jedan nord, drugi sud, jedan sjeverni, a drugi južni.

— Dunike Polo Nord je jedan bukunje one igli. A bi se covek pak nabol na nju?

— Ne što?

— Na onu iglu.

— Ali ona igla je samo imaginarna, pomisljena, ona je samo u našoj glavi...

— Mane se par, da su va vasoj glavi bakuli... Ca vraga mi tu čampate za ne-kakove igli, pak pokle gorovite, da to nisu igli — i tako ja ni sada ne znam, ca j' Polo Nord ni ca j' Polo sud.

I otišla je kao furija.

Ne čudite joj se. Ima na Rijeci jedan gospodin, koji je god. 1918. i 1919. igrad ovde jednu veliku političku ulogu, pa kad je jednom na nekom transatlantiku prolazio preko Evatora, išao je sjeđ od jednoga do drugoga na brodoporu propitkivati se: Dove' se ze? Mi no lo vedo sto benedeto ekvator!

Kako ste u novinama čitali, dva dana prije, nego što je Italijanec Nobile krenuo sa svojim aeroplano put Polu, odletio je onamo neki Amerikanac Byrd. Na taj glas seva se Amerika kao pomamila od silne radosti. Italijanske novine pisale su pri tom da taj dogadjaj u Norveskoj smatraju kao nekom narodnom žalošću, što nije nijevnou čovjeku, poznatemu Amundsenu, da seča u do palu, da bude on prvi. I odmah se porodiše sumnje, da li je taj Amerikanac uistinu bio na Polu. On dobuše tvrdi, da je na taku, koju je on drzao Polu, baciti amerikansku zastavu, ali to bi trebalo tek ustanoviti, dokazati! Koliko bi onem trenutno, svijet se je odmah svršao u dva tabora: jedan za Byrd — drugi protiv njega. Baš kao i prije nekih petnaest godina, kad je ono neki Amerikanac Cook strastivo po čitavom svijetu, da je on otkorio sjeverni Pol, a kad tamo malo zapao, tamo osvanuo drugi Amerikanac, Peary, koji je na osnovu svjedočanstva dokazao, da Cook nije bio ni blizu Pola, već da se slava otkrića Sjevernog Pola ide njega, Pearya. I onda su kao i danas nastale slike prepiske: neki su bili za Cooka a neki za Peary.

Kako i onda, tako se prepiske premijela i danas na nose fijušansko tlo. I danas ima ih na Rijeci, koji ne če ni da čuju, da je onaj Amerikanac Byrd pretež Pol, dok opet drugi bi stavili stolno riječ ruku u vatru, da je to živa istina.

Ja se držim neutralno.

U času, dok je čitavu pametni svijet imao oči uperenje prema sjevernom Polu, ovđe se na Rijeci u mukloj tisini zbilje neke tragice i tragikomische stvari.

Vrljo je tužan slučaj onog Dalmatinca, koji nije htio da živi u Dalmaciji pod južnoslovenskom zastavom, pa je prebjegao na Rijeku i tu neko vrijeme bio pod komandom d'Annunzio. I poslije je ostao na Rijeci, ali u vrlo mizernim prilikama: namršnja nije mogao da dobije posta. Prijetjeli ga ostavili, a neprjetjeli kopali pod njime, kopali, dok ga nisu naposjetku syladal. On, neimajući kome da se uteče, otišao je jedan od ovih dana na groblje i tu je ispolio netkoliko otrova. Za sreću on je na svoj dcjaciči čin odabrodo vrijeme, kad su se još nalazili na groblju grobari, koji su mu pružili prvu pomoć i odnijeli ga u bolnicu, gdje će ga, nadamo se — spasti. Medju ovđesjnjim dalmatinskim irredentističkim proizvoje je ovaj dogadjaj duboki dojam. Ime nade, da će čovjek, ako ostane živ, doći do zarade. Iako do toga dojme, moći će da zahvali jedino enome otrovu. Mučno je to!

A sada, evo i drugi slučaj, koji da nije žalostan bio donekle smiješan. Doleti k meni Ninetta:

— Ste cuš?

— Sto to?

— Ona Majerica Roza je umrla.

Zar ona osamdesetogodišnja starica iz ulice Trieste? Pa Bog je pomiluj! Nije već tako mlada!

— Ma ca ne znate, da je ona hitala kartu i povedala sreću i sila junasuci i stavljala na njih fotografije muske i zenske, da ih tako veže za vakevi vekom amen.

— Pa što zato?

— Ja mej onem zenskemi ima i oznenjene i to od najboljih familijah!

— Bit će, rekoh, ali ja sam čitao, da su oblasti one fotografije spalile, da ne bude hrvata i sramote.

— Oh hrvata ti Boze! — uzdahne Ninetta i zaplesće oko sene vesela.

Zajecilo je i njezina fotografija bila u kakvom od onih janjušića. Ali ko je bio s njom? Opet jedno riječko pitanje, koje me muči.

Rokac.

IZ PULE.

Kaznena rasprava protiv jednog besavjesnog mladića iz Gologorice. — Nabio, ranio i ostello vlastitog oca, i još veđu da su to malenost — **Očinsko sreća**. — Osuda.

Ovih dana vodila se pred ovđesjnjim tribunalom kaznena rasprava protiv jednog besavjesnog mladića iz Gologorice, poljoprivrednika Ivana Želeško. Taj mladić je optužen, da je prošle godine nabio i revolverom ranio svojeg vlastitog oca, a zatim da mu je istočio napolje 40 hl vina. Na raspravi

upravili smo se doma. Mali košić je držta

u našem idru i čivka od straha zovući matcer: Ona mu se je jeno par ujavitia z nikačeg hrusta, ma vred je zamukla od straha prid nami i gledala da spasi une.

Doma smo ga spravili u malu, ma čistu gađbu. Dalio smo mu valje vode, zrilić ceřišnj i zelenega lisča mladića radiće z nekinjama, a kako sam ni zna još jisti,

vrgli bimo mu svaki bot, kad bi zahvatio, hranu u njegov tijet klijunić. I gledali smo ga kako oko u glavi. Svega smo mu nosili, ca smo čuli, da košići jidu. Lovili smo strige po polju i muthe po okni, čepivati gusine po lisici i šupre po salati, mlade čeršnje i komič užirjale murve. Sve smo mu davali, da ga zgojimo i navadimo ga kantati, ma za niš.

Vrgli bimo ga prid Špegalj neka se gleda i neka pera, da je tamo njigov drugi brat, pak smo švikali i ciukali na sve načine, ma za niš. On je švika i ciuka za nami, ma tako žalosno, tako milo i pličljivo, da nam se je smilija. Brizani tisić! Samo je jedan je klijutić, da će reći sloboda, same je krtaku vrime letija po ariji i skaka na grane na granu i tako mu je to ustalo živo u njegov maloj glavici, da tega ni moga niko kako zabit.

Spočetka je skaka po gađbi z brstine na brstini, ca su mu bile vržene u nju, iščuci

se je držao vrlo čudno. Svoj sramotni čin je opravdavao time, da je u kući vladala velika nečistoća i nerед. Istina je veli — da sam porazbijao sve u kući i istočno na polje 40 hl vina. Ali to sam učinio samo radi dobrobiti cijele porodice. Svaki dan su se kod nas opijali ljudi, da je bilo i Bogu za propłakati. Tomu sam konačno učinio kraj... Dobro, — prekine ga predsjednik — ali zašto ste pucali protiv vlastitog oca? «Moji otac ima — odvratи besavjesni sin — tvrdi glavu, pa sam htio da, ga samo «sanjam». Ustalom to su manjekosti, na koje nije vrijedno nit da se obazirati. — Zar se tako postupa s ocem?

— upita ga predsjednik. «Postupi ili ne postupa — odvratи sin — ja sam tako uradio. — Dobro, dobri; — reče predsjednik

— Sud će vas već naučiti pameti! «Nije potrebno, gospodine predsjedniče; ja sam već učinio pamet. Otkad sam se izmirio sa

ocem, ja sam miran i krotak kao kakav jančić. — Nato predsjednik upita oca, Šta ima da primjeti na te sinove rječi. Otac se je iznajprije poteo tužiti, da mora pitati vodu, a zatim je počeo da hvati svoju načinu. Na cijeloj Pazinštini — veli otac — ne tako uzorne žene, kao što je moja. Moji su mi učinio jedno smrtonosno delo, kakvo bi smio da izvrši nijedan sin. Usprkos toga molim, da se riješi optužbe i da se nekaženost puni kući. — Zatim je sud izrekao osudu, po kojoj se optuženi osuduje je za 1 godinu, 4 mjeseci i sedam dana za-tvora.

IZ LANIŠĆA

Uzgoj naše mladeži.

Dični pesnik Sundetnik peva:

«Odgjimo je — pa no bojmo se

Odgoj će nas u nebesa vinut

S odgojem će budućnost nam sutin.

Ovi bi se stolici morali provadjati današ, kada je već opća tužba, da su deca raspustjena. Ako se sastanu i sama tri čovjeka čuti feš, kako se tuže, da su današnja deca opaka, neposlušna, kradljiva, osvetljiva itd. Pitati ih li za uzrok, najkakse se svakog isprica krijevi učitelj, napadajući svećenika, Školu, sustav i sve, samo da se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Ovi su bili smrtonosni pravodi današnja, kada se sastanu i sama tri čovjeka čuti feš, kako se tuže, da su današnja deca opaka, neposlušna, kradljiva, osvetljiva itd. Pitati ih li za uzrok, najkakse se svakog isprica krijevi učitelj, napadajući svećenika, Školu, sustav i sve, samo da se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Nikao se odvali odgovornost i ne mislaci na onu nasu: «Eko se izgovara — sam se ogvara. — Niko ne priznaje, da odgoj postinje u zibici u dočimlju u grobu prema poslovici: «Što Fokevka zaljulja ono mortika zakopala.»

Franina i Jurin
greda s lionfantom na brod. S njim
Kastavac.

Fr.: Svejedin, da je na moju, ja bin va

danas najraji obrnul put domi.

Jur.: Pak ali ti j' toliko stalo — a ti ih

di. Srećat: ti put! Ni vetra ni va

moja dušo draga!

Kast.: Ala, ne prehajte se! Složni bra

svaki dan meso jidu, a nesložna ni

deljno ne mori. A vi, Franino, ne spri

Boga već mu lepo zahvalite, da ste ih

i zdrav, i da vam ni

zvano lepo!

Jur.: I zdrav, i da vam ni

onu barafu.

Kast.: Bolje ćete storiti, da greste va

Australiju, verujte vi mane.

Fr.: Ja ako pak i oni ljudi u Australiji, ja ćemo i ovo predstavljati.

Kast.: Vi se niš ne bojte! Ako bi oni divi

jaki i navestili kakovu svetu vojsku.

Jur.: To se zna, da će.

Fr.: A kako?

Kast.: Vi morate znati, da Indijanci i mn

gi drugi divi ljudi časte elefantu kak

boga. Oni mu se klanjuju i mole mu se

Kako kakovu pravemu bogu.

Jur.: Ja — ma ali je tako, ti ljudi su ve

nego trubasti!

Kast.: Trubasti sem, trubasti tamo — isti

na je prava, da indijanci časte elefantu kak

kako boga,

gjedat vajer, muški i prez straha. Ni treba da je ohol, ma ni nizak kako crv. Kast.: To je ono! Elefant ni čovek, ma sve jedno je pametan i ne pusti se za nos vuć od nijednog. On misli va onoj svojoj veloj glave ovako: ako sam ja elefant — neka sam elefant. Kakov sam da sam, ja ču ostati veran mojmu rodu i plemenju, elefant sam se rodio, elefant ču i umre. Ki bi od manje otel napraviti vola, taj mi ni prijatelj, a temu nisam ni ja prijatelj, i neka se čuva od manje, zači ja ne placam svake slobode, a kada placam — trdo placam. I neka ne misli mi, ki bi od manje otel vola storit, da će ča s tim opravite. Ne, ja sam kako i guma: ca me više kći pritišće, ja više i jačku skatem vajer. Tako misli svaki pravi elefant, a tako bi moral mislet i svaki pravi čovek.

Jur.: No, Franinu, ja ti sada žal, da sam se neki dan bočal z ovem srdačnjem Kastom, kemu sam onako lepo dobil ovoga dragega elefanta?

Fr.: Mane ni mi žal ni draga. Ja samo govorim, da mi je već dosta tegu blanda rana po svete i da bim najvolel već jedan put doma pot.

Jur.: Ka grinta!

Kast.: Nemojte tako, Franinu! Mi živemo va jednom vremenu, kade svaki čovek oče da pokaže ča zna i ča more. Ako se kade nadju skupa dva futbalista, još se pravo ni ne pozdravite i vec jedan drugega zovu na stadij. Tako vam je i s bočari, trestišti i sa šahisti, ki su još morda najmenji od svih. A tako vam je i s onemi, ki če da pokazu, ki je jačji. Capaju se, boksači se, hitaju jedan drugega pod nogi, maste se, metaju — i kada jedan drugega nadjače, onputa sve gazeti ovega sveta nose njegovo ime i njegovo fotografiju i po celenu svetu se ne govori nego o jednom takovem barutcu. Danas se već niš ne dela prez stadi. Nekid dan su se dva od njih sfidali, ki će potištati pasti šuti. Tako se sfidaju i automobili i avioni i oni, ki gredu na Nordpol. Tako mire i vi dva. Kada ste na tance — tancajte kako i drugi, pak će sve novini ovoga sveta pisati, kako ste vi fanjski. Već su i počele. Na, upravdanaska piše za vas novina: »Cinčančin, ka se štampa wa Sangaj u govoru, da dva istarski journalisti Jurina i Franina gredu s jednim elefantom na Australiju, da proštadiju onu zemlju, da vide kakove školske reformi imaju oni ljudi tako i takpo napreda.

Jur.: Viš vraga! A ki njim je to povедel? Kast.: Ca to pitate? Ter znate, da journalisti znaju sve, i ono fa je i ono ča ni. I još su napisali, da te va svakem brojevo svojega lista štampevat telegrami, ki njim budu prihajali od teh dveh, kako valozne Istrane. I tako čemo do dva tri dana: Honkong: Danas su z vaprom prošli ovuda oni dva slavni Istrani: Jurina i Franina, s njihovim elefantom. Svi tri su zdravi. Moral jasno vjatos, a dobra volja upravo izvrsna. Tačkovi te biti i telegrami iz Singapura, iz Borneja, Batavije — zi svili nest, kraj keh eće prot. To će bit gloria kakove bi bili ni dugo ni blizu. Neka Bog da! A sada budite mi zdravi i veseli i hote da se ukrcate, zači kineski vaporji nijednegu ne čekaju. Bog s vam!

Kast.: Tulikaje se ni vil!

IZ BUZETSKE KOTLINE.
Stara pjesma: sami napadajti protiv naših ljudi.

Molit' ēu našu ljepeju istarsku Riječ, da mi tiska ovo mojih par crta. Ja, nisam advokat ni sudac, da koga i nešto sudim i odsudim, ali ipak imam zdravu pamet, koja mi kaže, da nije ni pravo ni narodno, da je ona raskolnička novina u Trstu udarila nemilice po ovdješnjem trgovcu g. Dinku Širočiću i to radi italijanskog vina. Mi posjednici-vinogradari, razumije se, bismo rado da nitko u Istri ne prodava tude, neistarsko vino, ali mi to ne možemo zabraniti, jer svata vina su iz ove države. Drugo je to, da je Istra prošle godine imala prenalo vina i to ne dobra

vina radi nezrelog grožđa. Istra, pa ni Buzeština ne može se zatvoriti kao njoče u locu. I moramo reći, da trgovci kupuju i trgovci prodavaju vino. Ali ako krčmarji voli kupovati tudje nego li naše domaće vino? Ne samo krčmarji nego i mnogi privatni ljudi. Sto da učini trgovac u ovom slučaju? Dakle — ne smijemo sasmi osuditi vinare, koji prodavaju uz naše domaće i italijansko vino. Mi vinogradari u Istri se možemo boriti proti tudjem vnu jedino dobrom vrsti svojih domaćih vina. Zato mi moramo pripremavati dobra vina za prodaju prema želji i ukusu kupaca (krčmarja).

Ustalonu "Istarsku Rijeć" se je takodjer više puta oborila protiv uvražanja u Istru italijanskog vina, ali ona je uvijek govorila općenito, protiv svih onih, koji teštešavaju prodaju naših domaćih vina. Dok je Pr. naša sama i isključivo naše ljudi. Zašto se ne obara na Cerovu i druge naše opadnike, koji više raspatacavaju italijanskog vina nego li nis Širočić? E, ne će ona napala te trgovce, jer zna da će mi oni uvijek stajati uz bok u borbi protiv našeg živilja!

IZ SVISVETI.

Zadnji slijepi i prve trešnje.

Ovogodišnji maj nije — onaj stari, ljeplji, topli maj. Kisi svaki dan, a prema tomu imamo prehladane dane i noći. Ali osobito 7. i 8. maja bježi neobično hladno. Rekom: nego je stalno zapao snijeg. Izbjala visoka na užvisini, pak smo tako opazili, da nije samo Ucka nego i Planik i neki drugi brijevi pokrivi — proljetnim snijegom. Bijel je ovaj, ali nes zadudi. Mi se bojimo da ne doduju hladne noći, koje bi nam uništile vinograde. Mi smo već i drugi put skopili vinograde, jer ne čemo da nas bolest personospora prevari kao lani. Mi smo čuli i čitali, da treba da škropljem sumporanjem loza zaprijećimo bolest, jer kad je tu, teško ju već odstraniti, kao vojnika oslobođenja od vojništva, kad je vec pod puškom. Kad se bolest ukuci, «imposesa» — teško ju je već potjerati. Toga se mi držimo, pak tjeramo bolest iz naših vinograda prije nego se pokaže.

Eto, dani su hladni, snijeg na našem Krasu, a prve domaće trešnje već se prodavale u Buzetu u nedjelju 9. maja i to po 2 lire. I ljudi su ih kupovali. Dobro, neka ih kupuju trgovci, činovnici i adovati, ali je začudo da su ih kupovali tako dragi placali i naši seljaci, samo da ugode uštimi i grlu. To je zlo. Zato se zaista skrušeno imamo moliti: daj nam, Bože, kruha i polente, a oslobođi nas dugu i od ludog razbacavanja novca!

IZ GRAČAŠTINE.

Crkveni posla.

U posljednje vrijeme došao je naš župnik Mavrovic na ideju, da skinie iz upravitelj Mavrovic na ideju, da skinie iz crkve u Sv. Križu kip presv. Sreća olтарa i kip Sreća Marijina i da ih smjesti u sredini napomenute crkvice. Ti kipovi se stajaju u sredini crkvice, svaki na svojoj strani, tako da će izgledati kao kakvi strani, tako da će izgledati kao kakvi maleni oltařari. Na oltar, gdje su stajali maleni oltařari, na kipovi, metnut će druga dva malena kipa i to kip sv. Ivana i kip sv. Pavla. Ta namisao je Mavrovic prihvaćena, je sa svestranim odobravanjem. Da je tomu posljednje traža našem jeziku u crkvi — posljednje traža našem jeziku u crkvi — dobro. Izbjala tako, svjedote nam i mnogobrojni milodari, koji su se u svrhu sakupili na Gračaštinu. Jedino što ljudi ne mogu razumjeti je to, što će crkvice ukrašavati u unutrašnjosti, dok se posvema zanemaruju spoljašnjosti. Ako se doskoru ne popravi u spoljašnjosti. Ako se doskoru ne popravi, onda ćemo doživjeti i to iznenadivanje, koje zapravo za nas ne će biti nijedno. Izbjala i krenjeti, da će jedno dana kipova iznenadjenje, da će jedno dana stvoriti na zemlju i krov i jedan ugoštačiti. Pitamo: Što će nam onda koristiti crkvice? Pitamo: Što će nam onda ukrasiti unutrašnje ukrasivanie crkve? G. Mavrovic je bio i te morao postarat, da izbjegnjevi bi se morao postarat, da izbjegnjevi se popravi crkviju izvana, a tekar onda da se postene na unutrašnje ukrasivanie! Hocete li to učiniti? Idimo, da vidimo!

Gračaštan.

Zar to nije bolje nego glad i lov? Vuk poklikne na to: »Hajdmo, brate [mlini],

«Hajdmo, da se ne bi tako okasnilo,» I spomeni nieso, koli krasan zvuk!»

«Zabogom, Šumo klinja, a vi srne mile!»

«U koliko do sad ostafoste čile!»

«Sada ste bez brige — ode stari vuk!»

Oni da će poći — pokasali malo,

Al je u to vuku nesto na um palo

Gledajući svoga pobratima vrat.

«Što je ovo, brate, oko vrata tvoga?»

«Oste za životu, ja ne vidješ tog!»

«Što je ovo? reci, ako si mi brat!»

«Ah to nije ništa! to je kolut sam!»

«Tuj se lanac kopri, da ne odem kamo!»

«To ne boli ništa i ne muti san!»

«Tebe lancem vežu?» vuk razvali ralje.

«E oprosti, pseto, onda ne ču dalje!»

«Ajer se vuk ne rodi, da je okovan!»

Pa okrenu ledja svom nazovu-drugu,

I ulvati odmašu stazu posve drugu;

Stazu, gdje ga fekt oper stari jud.

Ali on stres draku i zauru smjelo:

«Vuk slobodno svoju ne dade za jelo —

«Aseto bira lanac — vuk će bitat glad!»

Pa još nagradice, velike i male,

IZ PASJAKA.

Nek se jednom čuje i na glas!

Mi Pasjaci se riješiti javljamo, iako se naše selo nalazi na dosta prometnoj točki. Tome je uzrok što nemamo u svojoj sredini vještih pera, koja bi mogla da opisuju sve naše prilike i neprilike.

Kad je došao k nama učitelj (sada poznati) Slavoj Makarović video je, da niješno tako siromašnu duhom, te se je dozvola dozvola, da se možemo boriti proti tudjem vinu jedino dobrom vrsti svojih domaćih vina. Zato mi moramo pripremavati dobra vina za prodaju prema želji i ukusu kupaca (krčmarja).

Ustalonu "Istarsku Rijeć" se je takodjer više puta oborila protiv uvražanja u Istru italijanskog vina, ali ona je uvijek govorila općenito, protiv svih onih, koji teštešavaju prodaju naših domaćih vina. Dok je Pr. naša sama i isključivo naše ljudi. Zašto se ne obara na Cerovu i druge naše opadnike, koji više raspatacavaju italijanskog vina nego li nis Širočić?

E, neće ona napala te trgovce, jer zna da će mi oni uvijek stajati uz bok u borbi protiv našeg živilja!

Njega nema više, ali njegovu uspomenu bit će kod nas trajna.

Najljepše se zahvaljujemo g.djici Viljimu Mohović i gosp. Josipu Iskra, koji su nam pružili sakupili ljepe svotice za naše društvo od naših narodnjaka u Americi. Darovali su po 5 dolara: Lovre Zmajčića; po 2 dolara: Ivan Surina, Josip Zmajčić, obitelj Mohović; po 1 dolara: Frano Klarčić, Josip Iskra, Josip Klarčić, Ivan Klarčić, Rozi Klarčić, Cosmo M., Krez, Klinger, Stjepan, A. Rubinčić; po pol dolara: obitelj Antonijević, Vjekoslav Cop, Marija Marsić, Josip Dugančić, Ivan Bister, Vjekoslav Grubrovac, Marija Vidović; po četvrt dolara: Patricij Lazarčić, Viktor Krena, Franjo Krnjetić, Roko Babačić, Ivan Valentčić, Ivan Rošović, Ema Supljina, Marija Supljina, Franjo Rubinčić, Josip Vidović, Ermita Rumbold, Anton Šibar, Ivka Turković, Amelija Vialić.

Svim darovateljima najsrdačnija hvala!

IZ OPATIJE.

Automobilski nešreća.

Mladi Bruno Kopani, iz Opatije, ima svoj automobil, pa rado pozivlje prijatelje, da se s njime malo proveze. Tako je i ovih dana uzeo sa sobom trojicu, nekoga kavanara, pa nekoga trgovca Jovice i mladoga Zdrabala, rođenog Ceha. Provezli su do Milana; do tamo išlo sve lijepo i dobro. No na povratak zadesila ih je velika nešreća. Auto Jurko velikom brzinom, pak kako je u jedna guma pukla, kola se prevratali u blizini mostova. Kopani i kavanar ostali su za čudo živi, dok su ona dvojica: Jovice i Zdrabala ostali na mjestu mrtvi.

Glas o toj nešreći izjavio je u Opatiji, naročito u fašističkim redovima, veliku žalost. Ovih dana se je vršio pogreb nešretnih žrtava. Tom pogrebu je prisustvovao i veliki broj »squadrista», u čijim se redovima nalazio i pokojni Zdrabal.

IZ PREGARE.

«Enkrat je ljetno bilo...»

Jedamput je uistinu bilo kad nas nije. Nas život bio je vrlo lijep. Živjeli smo do sude siromaški, ali posteno. Svak na veste i štova. Imao je i zašto. U našem selu niski skoro nikada čuo kletve. To je bilo posljednje dobro ugrozo. Danas, od kada nemamo škole i otak je nestalo i da je drugačija. Skola se je poftaljivala, crkva polatinula, a mladež pokvarila. Od miliardara, koji su se u svrhu sakupili na Gračaštinu. Jedino što ljudi ne mogu razumjeti je to, što će crkvice ukrašavati u unutrašnjosti, dok se posvema zanemaruju spoljašnjosti. Ako se doskoru ne popravi u spoljašnjosti. Ako se doskoru ne popravi, onda ćemo doživjeti i to iznenadivanje, koje zapravo za nas ne će biti nijedno. Izbjala i krenjeti, da će jedno dana kipova iznenadjenje, da će jedno dana stvoriti na zemlju i krov i jedan ugoštačiti. Pitamo: Što će nam onda koristiti crkvice? Pitamo: Što će nam onda ukrasiti unutrašnje ukrasivanie crkve? G. Mavrovic je bio i te morao postarat, da izbjegnjevi bi se morao postarat, da izbjegnjevi se popravi crkviju izvana, a tekar onda da se postene na unutrašnje ukrasivanie! Hocete li to učiniti? Idimo, da vidimo!

IZ PREGARE.

«Zato posljednje traži našem jeziku u crkvi — posljednje traži našem jeziku u crkvi — dobro. Izbjala tako, svjedote nam i mnogobrojni milodari, koji su se u svrhu sakupili na Gračaštinu. Jedino što ljudi ne mogu razumjeti je to, što će crkvice ukrašavati u unutrašnjosti, dok se posvema zanemaruju spoljašnjosti. Ako se doskoru ne popravi u spoljašnjosti. Ako se doskoru ne popravi, onda ćemo doživjeti i to iznenadivanje, koje zapravo za nas ne će biti nijedno. Izbjala i krenjeti, da će jedno dana kipova iznenadjenje, da će jedno dana stvoriti na zemlju i krov i jedan ugoštačiti. Pitamo: Što će nam onda koristiti crkvice? Pitamo: Što će nam onda ukrasiti unutrašnje ukrasivanie crkve? G. Mavrovic je bio i te morao postarat, da izbjegnjevi bi se morao postarat, da izbjegnjevi se popravi crkviju izvana, a tekar onda da se postene na unutrašnje ukrasivanie! Hocete li to učiniti? Idimo, da vidimo!

IZ SOVINJSTINE.

Svećenik, koji neopravданo tjera naše ljudje po sudovima,

Moji Sovinjani imamo u Sovinjaku jednog svećenika, s kojim nismo ni najmanje zadovoljni. Taj čovjek nam zadeje dosta briga. Ponaša se kao nekakav turski paša. Šažali su se da ne može da tripi. Šikirata nas svuda i svagdje, samto da se sto vise priljubi buzeljutim »sšjorima». Sada je čak počeo i neopravданo tjerati naše ljude po sudovima. Šažak navest će vam samo jedan službeni. Svojedobno su nekoji naši ljudi dignuli kod njega krsne listove radi izbornih reklamacija. Te krsnice mu nisu platili, jer nije bilo ni potrebo. Sam zakon veli, da su krsnice, koje se rabe za izborne reklamacije, prostre svakog bilježu i takša. Unatoč toga naše svećenik je tražio od nekih naših ljudi, da mu ih na naknadno plate. Ali pošto su naši ljudi to otklonili, on ih sada izručio sudu. Doskor je da se vršiti rasprava, pa čemo vidjeti ko će da pobedi. Mi čvrsto vjerujemo u pobjedu naših Sovinjana, to više, kad je na njihovu stranicu pravica i zakon.

IZ SOVINJSTINE.

Svećenik, koji neopravданo tjera naše ljudje po sudovima,

Moji Sovinjani imamo u Sovinjaku jednog svećenika, s kojim nismo ni najmanje zadovoljni. Taj čovjek nam zadeje dosta briga. Ponaša se kao nekakav turski paša. Šažali su se da ne može da tripi. Šikirata nas svuda i svagdje, samto da se sto vise priljubi buzeljutim »sšjorima». Sada je čak počeo i neopravданo tjerati naše ljude po sudovima. Šažak navest će vam samo jedan službeni. Svojedobno su nekoji naši ljudi dignuli kod njega krsne listove radi izbornih reklamacija. Te krsnice mu nisu platili, jer nije bilo ni potrebo. Sam zakon veli, da su krsnice, koje se rabe za izborne reklamacije, prostre svakog bilježu i takša. Unatoč toga naše svećenik je tražio od nekih naših ljudi, da mu ih na naknadno plate. Ali pošto su naši ljudi to otklonili, on ih sada izručio sudu. Doskor je da se vršiti rasprava, pa čemo vidjeti ko će da pobedi. Mi čvrsto vjerujemo u pobjedu naših Sovinjana, to više, kad je na njihovu stranicu pravica i zakon.

IZ SOVINJSTINE.

Svećenik, koji neopravданo tjera naše ljudje po sudovima,

Moji Sovinjani imamo u Sovinjaku jednog svećenika, s kojim nismo ni najmanje zadovoljni. Taj čovjek nam zadeje dosta briga. Ponaša se kao nekakav turski paša. Šažali su se da ne može da tripi. Šikirata nas svuda i svagdje, samto da se sto vise priljubi buzeljutim »sšjorima». Sada je čak počeo i neopravданo tjerati naše ljude po sudovima. Šažak navest će vam samo jedan službeni. Svojedobno su nekoji naši ljudi dignuli kod njega krsne listove radi izbornih reklamacija. Te krsnice mu nisu platili, jer nije bilo ni potrebo. Sam zakon veli, da su krsnice, koje se rabe za izborne reklamacije, prostre svakog bilježu i takša. Unatoč toga naše svećenik je tražio od nekih naših ljudi, da mu ih na naknadno plate. Ali pošto su naši ljudi to otklonili, on ih sada izručio sudu. Doskor je da se vršiti rasprava, pa čemo vidjeti ko će da pobedi. Mi čvrsto vjerujemo u pobjedu naših Sovinjana, to više, kad je na njihovu stranicu pravica i zakon.

IZ SOVINJSTINE.

Svećenik, koji neopravданo tjera naše ljudje po sudovima,

Moji Sovinjani imamo u Sovinjaku jednog svećenika, s kojim nismo ni najmanje zadovoljni. Taj čovjek nam zadeje dosta briga. Ponaša se kao nekakav turski paša. Šažali su se da ne može da tripi. Šikirata nas svuda i svagdje, samto da se sto vise priljubi buzeljutim »sšjorima». Sada je čak počeo i neopravданo tjerati naše ljude po sudovima. Šažak navest će vam samo jedan službeni. Svojedobno su nekoji naši ljudi dignuli kod njega krsne listove radi izbornih reklamacija. Te krsnice mu nisu platili, jer nije bilo ni potrebo. Sam zakon veli, da su krsnice, koje se rabe za izborne reklamacije, prostre svakog bilježu i takša. Unatoč toga naše svećenik je tražio od nekih naših ljudi, da mu ih na naknadno plate. Ali pošto su naši ljudi to otklonili, on ih sada izručio sudu. Doskor je da se vršiti rasprava, pa čemo vidjeti ko će da pobedi. Mi čvrsto vjerujemo u pobjedu naših Sovinjana, to više, kad je na njihovu stranicu pravica i zakon.

IZ SOVINJSTINE.

Svećenik, koji neopravданo tjera naše ljudje po sudovima,

Moji Sovinjani imamo u Sovinjaku jednog svećenika, s kojim nismo ni najmanje zadovoljni. Taj čovjek nam zadeje dosta briga. Ponaša se kao nekakav turski paša. Šažali su se da ne može da tripi. Šikirata nas svuda i svagdje, samto da se sto vise priljubi buzeljutim »sšjorima». Sada je čak počeo i neopravданo tjerati naše ljude po sudovima. Šažak navest će vam samo jedan službeni. Svojedobno su nekoji naši ljudi dignuli kod njega krsne listove radi izbornih reklamacija. Te krsnice mu nisu platili, jer nije bilo ni potrebo. Sam zakon veli, da su krsnice, koje se rabe za izborne reklamacije, prostre svakog bilježu i takša. Unatoč toga naše svećenik je tražio od nekih naših ljudi, da mu ih na naknadno plate. Ali pošto su naši ljudi to otklonili, on ih sada izručio sudu. Doskor je da se vršiti rasprava, pa čemo vidjeti ko će da pobedi. Mi čvrsto vjerujemo u pobjedu naših Sovinjana, to više, kad je na njihovu stranicu pravica i zakon.

IZ SOVINJSTINE.

Svećenik, koji neopravданo tjera naše ljudje po sudovima,

Moji Sovinjani imamo u Sovinjaku jednog svećenika, s kojim nismo ni najmanje zadovoljni. Taj čovjek nam zadeje dosta briga. Ponaša se kao nekakav turski paša. Šažali su se da ne može da tripi. Šikirata nas svuda i svagdje, samto da se sto vise priljubi buzeljutim »sšjorima». Sada je čak počeo i neopravданo tjerati naše ljude po sudovima. Šažak navest će vam samo jedan službeni. Svojedobno su nekoji naši ljudi dignuli kod njega krsne listove radi izbornih reklamacija. Te krsnice mu nisu platili, jer nije bilo ni potrebo. Sam zakon veli, da su krsnice, koje se rabe za izborne reklamacije, prostre svakog bilježu i takša. Unatoč toga naše svećenik je tražio od nekih naših ljudi, da mu ih na naknadno plate. Ali pošto su naši ljudi to otklonili, on ih sada izručio sudu. Doskor je da se vršiti rasprava, pa čemo vidjeti ko će da pobedi. Mi čvrsto vjerujemo u pobjedu naših Sovinjana, to više, kad je na njihovu stranicu pravica i zakon.

IZ SOVINJSTINE.

Svećenik, koji neopravданo tjera naše ljudje po sudovima,

Moji Sovinjani imamo u Sovinjaku jednog svećenika, s kojim nismo ni najmanje zadovoljni. Taj čovjek nam zadeje dosta briga. Ponaša se kao nekakav turski paša. Šažali su se da ne može da tripi. Šikirata nas svuda i svagdje, samto da se sto vise priljubi buzeljutim »sšjorima». Sada je čak počeo i neopravданo tjerati naše ljude po sudovima. Šažak navest će vam samo jedan službeni. Svojedobno su nekoji naši ljudi dignuli kod njega krsne listove radi izbornih reklamacija. Te krsnice mu nisu platili, jer nije bilo ni potrebo. Sam zakon veli, da su krsnice, koje se rabe za izborne reklamacije, prostre svakog bilježu i takša. Unatoč toga naše svećenik je tražio od nekih naših ljudi, da mu ih na naknadno plate. Ali pošto su naši ljudi to otklonili, on ih sada izručio sudu. Doskor je da se vršiti rasprava, pa čemo vidjeti ko će da pobedi. Mi čvrsto vjerujemo u pobjedu naših Sovinjana, to više, kad je na njihovu stranicu pravica i zakon.

IZ SOVINJSTINE.

Svećenik, koji neopravданo tjera naše ljudje po sudovima,

Moji Sovinjani imamo u Sovinjaku jednog svećenika, s kojim nismo ni najmanje zadovoljni. Taj čovjek nam zadeje dosta briga. Ponaša se kao nekakav turski paša. Šažali su se da ne

Što se događa u Njemačkoj?

Nacionaščka i šovištinska reakcija u Njemačkoj dize sve više glavu. Ona otvara i svoje zadnje ciljeve. Prilikom ne-davne rasprave o otkupu imanja bivših njemačkih vladara, grof Westarp je u parlamentu otpljevao pravu himnu Hohenzollernima. Pod uticajem nacionalaista izradila je Lutherova vlada naredbu o zastavama, kojom je izazvala silnu uzbunu u svim republikanskim i demokratskim redovima. Po toj naredbi ima da bude na svim njemačkim ambasadama, poslanstvima i konzulatima uz državnu crveno-bijelo-zlatnu zastavu još i trgovacka crveno-bijelo-crna zastava, koja je identična sa starom carskom državnom zastavom. Na ogorčene proteste javnosti izmjenjena je naredba u toliku, da važi samo za diplomatska predstavništva u prekomorskim zemljama, a u Evropi za pomorske luke. Ova promjena nije ublažila uzbunjenost protiv naredbe, kojoj je tendencija očigledna. Kako vlada nije ničesto htjela povući naredbu, demokratska stranka istupila je u vladine koalicije, i predložila u parlamentu votum nepovjerenja vlasti dra. Luthera. Predlog je primljen i dr. Luther morao je da predstavi ostavku.

Uz te javne nasrte reakcije, otkrila je policija u Berlinu da su u vojnici i nacionaščkim krugovima učinjene sve pripreme za potpun državni udar, koji je imao cilj da ukine ustav i proglaši diktaturu. Otkrivanjem je opasnost državnog udara spriječena. Dokazano je, da bi bivši car Wilhelm bio u vezi sa spremanim udarom. Sada je ta opasnost za nekoliko mjeseci odgodjena. Kasnije će se opet pojavit u površju. Da li će pak imati većeg uspjeha, to se još ne može da prognozuje. Strimo se malko, pa čemo i to da vidimo.

Raspisava protiv fališifikatora tudih novčanica u Mađarskoj.

U posljednjem sru broju "Istarske Rječi" javili, da se u Mađarskoj, vodi rasprava protiv krvotvoritelja francuskih novčanica. Danas pak možemo obavijestiti svoje čitatelje, da je došta stvari na toj raspravi razjašnjeno, ali da još mnoge tajne pokriva tama. Knez Windischgrätz, koji najviše zna, na mnoga osjetljiva pitanja izbjegava odgovor. On priznaje, da je najvećim dijelom financirao poduzeće, ali ne odaje "izvjesne krugove", iz kojih je potekla misao. Ipak se danas pouzdano znade, da je sam predsjednik vlade grof Bethlen znao za svu akciju fališifikatora. Grof Pavao Teleki bježi veza između grofa Bethlena i fališifikatorske bande. Državni kartografski zavod radio je sa svim službeno ovaj posao, i sve je u njemu radjeno po visokim zapovijedima.

Cadan duh vlada na ovoj raspravi. Jedini Nadošić, Šef zemaljske policije, priznaje, da je krv, same veli, da je radio iz čisto patriotskog motiva. Ali Šta je napokon on krije? Malenkost. On je imao samo da zabašuruje i prikriva stvar, i da izdaje krive pasoshe, "koliko je trebal". Sitnica, zar ne, za Šef zemaljske policije! Knez Windischgrätz i svi ostali potpuno su dakako nevinji, jer ih je vodio patriotski interes. Hteli su naći sredstva u borbi za "integritet" mađarske domovine, a napose za ireditantsku propagandu u Čehoslovackoj. Šef kartografskog zavoda, general Haits, i njegov pomoćnik pučkovnik Kurz i potpučkovnik Geró traže za sebe još i to opravdanje, da su radili službenoj dužnosti, znači, da se to hoće na visokim mjestima.

Istakni knez Windischgrätzova svjedoče, da u ovoj mračnoj afери nije još ni izdaleke sve otkriveno. Istraža je vodjena tako, da se što manje dozna. Rasprava se vodi tako, da se što više prikrije. Ne će se izinjeti na javu sve zločinačke veze, i čini se, da bi glavni krivci imali ostati neznačeni. Za dokaz navesti čemo samo jednu činjenicu.

Poznati biskup Zadravec zaklinao (zaprsega) je mađarske fališifikatore francuskog novca i njihove pomagade, da će savjesno ispuniti svoj zadatak i da ne će nikoga odati. I, taj biskup danas ne sjeti na optuženički klupi u senzacionalnom procesu, koji se sada vodi u Budimpešti, nego čeka da bude preslušan kao svjedok. Grof je Pavao Teleki, bivši ministar-predsjednik, jedan od glavnih intelektualnih krivacu zlostina, također pozvan kao svjedok. To su znatačni simptomi (pojaviti) u ovom misterioznom procesu, izbezumjenog mađarskog šoviština. Sam proces vodi se od strane suda u vrlo benevolentnom tonu, kao da se radi o kakvoj čistemljenskoj aferi. Nije ni čudo, kad su i predsjednik suda Tóreky i državni tužitelj Strache članovi istih špatriotskih društava kao i fališifikatori.

Bilo kako da bilo, jedno stoji, naime, da ova rasprava ne može da zadovolji ni savjesti ni javnog mnenja prosvjećenog svijeta, a tako i ni interes Francuske, koja je u prvom redu i najteže pogodjena. I teško je zamisli, da bi se Francuska zadovoljila rezultatom ovakvog procesa. Sam je današnji režim u Mađarskoj tjeran, da traži drugi forum, koji će naći istinu.

Darovi

Dne 9. o. m. odigrana je konačna utakmica za pehar "Zorin-vrh". Pobjednik je ostan g. dr. Janko Mavrović iz Mihotići. Tom zgodom sabralo se je L 150. Od toga lira 75 za 1. Riječ, a lira 75 za društvo "Prosvjetu", odsjek za Istru.

Na predlog g. Josipa Pužara sabralo se na Pitaništanu 12 lira u fond "Prosvete". Srdačna hvala svim darovateljima!

Domaće novosti

Pitanje pučkoškolske obuke pred Parlamentom.

Prigodom rasprave o proračunu ministra pravde, koja se ovih dana vodila u rimskom Parlamentu, uzele su riječ i mađarski zastupnici: njemački narodni poslanik Tinzel i gorički kršćansko-socijalistički poslanik dr. Besednjak.

Njemački je narodni poslanik Tinzel predložio Parlamentu rezoluciju, u kojoj se poziva vlada, da uvede u svim inosmjennim školama materinski jezik kao naučni jezik. Tinzel je naglasivao, da inoredci — Jugoslaveni u Julskoj Krajini i Njemački Poadži — imaju sveto pravo do uporabe vlastitog jezika u svojim školama. Toga se prava neće nikada da odreknu. Uporaba je materinskog jezika u osnovnim školama životno pitanje za inoredne manjine u Italiji. Pučkoškolske obuke u Julskoj Krajini i Poadžiju u posvećujušim suprotnosti sa uzgojnim načelima. Tinzel je zahtijevao, da se i pravna inoredeima izvadak zakon gledi sljedeou pouka i ustanovljenja privatnih škola. Svoj govor je zaključio ovim riječima: "Mirni život sa italijanskim vecinom bit će omogućen samo onda, kad prestane raznoredjivalačka politika prama narodnim manjinama".

Gorički se je kršćansko-socijalistički poslanik dr. Besednjak izrazio u istom smislu, kao i njemački narodni poslanik Tinzel. U svojem govoru je spomenuo i to, da je Gentile-ova školska reforma uništila sav kulturni život ovdješnjih Jugoslavena. Osim toga da je bio ukinut i pouk u našem materinskom jeziku. Ministar prosveće ukinuo je i nadodane stote za poučavanje slavenskog jezika. Time je — već dr. Besednjak — jasno pokazao, da hoće da odnaredi slavenski život u Julskoj Krajini. Oblasti nisu htjele izdati potrebite dozvole za otvorenje slovenskih privatnih škola i dječjih zabavista, samo da prije dođu do napomenutog cilja. Nato se je dr. Besednjak pritužio, da slavensko učiteljstvo mora da trpi nečuvena progostonja, da se slavenski učiteljima prijeti sa materijalom štetom itd. Slavensko pučanstvo u Julskoj Krajini naglašuje govornik — sa plaćanjem poreza mnogo doprinosa za udržavanje škola. Međutim taj novac, koji placaju Slaveni, danas služi vlasti, da odnaredjivalačku politiku u Julskoj Krajini. Slaveni bi se zadovoljili — već je dr. Besednjak — sa istim školskim sistemom, koji vlada u kolonijama, samo kad bi bila zaštićena njihova narodnost i njihov jezik. Konačno je tražio narotu kulturnu i jezikovnu slobodu za Slavene. Slovenci su — zaključuje govornik — pripravni da se pokore zakonima i italijanskim vlastima, ali svoje narodnosti neće dozvoliti da im nitko oduzme.

Na subotnjoj sjednici Parlamenta došlo je do jednog malenog incidenta između ministra prosveće Fedele-a i dr. Besednjaka. Taj incident je nastao radi zapisnicima petkovoje sjednice, na kojoj je dr. Besednjak iznesao gornje pritužbe. Govor goćitog poslanika dr. Besednjaka smatramo jednim od najboljih njegovih govorova, što ih je došada držao u Parlamentu. Mi se s njim posvema slamo. To su naši stari jaci, koji su svakomu poznati. Ima već godine i godine, da bez prestanka ponavljamo uvijek onu istu stvar: "Dajte nam škole u našem jeziku!" Ponavljali smo to u svojim novinama, pred oblastima, u Parlamentu i izvan njega. Naš bivši, neumorni narodni poslanik g. dr. Stanger iznesao je to pitanje još pred više godina u jednom tijepom govoru u Parlamentu. Narodni poslanik g. dr. Wilian pritužio se nebrojeno puta u Parlamentu i izvan njega zbog te pogrešne, oficijelne školske politike. Sve je ostalo bez učinka. Sad se je dru. Stanger i dr. Wilian pridružio svojim govorom i g. dr. Besednjaku. Mi nemamo nikakve nade, da će sva to imati praktični uspjeha. Nemamo nade već i radi toga, što je ministar prosveće na Besednjakov govor naznačio ovo pitanje kao "glupost". Za njega je možda glupost, ali za nas je ozbiljni problem. Nadamo se barem tome, da će g. Besednjak ustrijati na svom putu i barem u toj stvari stajati uz hok našim narodnim pravcima.

Smrt jednog Istrana u Zagrebu.

Iz Zagreba stiže nam žalosna vijest, da je tamo dne 4. ov. m. u cijevuti svoje mladosti, premiru Ante Peruški iz Peruški. Pokojnik je bio uzoran mladić. Svoj jugoslovenski narod ljubio je iznad svega. U Jugoslavensku je bio vidoj svoj najveći ideal. Radi njegovog čvrstog značaja svak ga je volio i štovao.

Smrtni ostanci nezaboravnog pokojnika bili su sahranjeni na Mirogoju, tom divnom zagrebačkom groblju. Pokopan je na trošak ugledne zagrebačke Lakovečeve porodice, koja je gajila najveće simpatije do pokojnog Peruška. Do vječnog počinka ispratio ga je lijepi hro' Istrana, koji danas stanuju u Zagrebu.

Razvijenog pokojnikovoj majci i rodbini naše iskreno saučešće, a pokojniku mir i pokoj vječni!

Studenti, koji su rodjeni u Julskoj Krajini i koji polaze tržašku trgovacku univerzu — oprošteni od školskih taksa.

Kako javlja rektorat kr. trgovacke univerze u Trstu, bit će svim studentima, koji polaze tržašku trgovacku univerzu i koji su rodjeni u Julskoj Krajini, oprošteni od školskih taksa.

Zaštita mlađeži u Italiji.

Ovih dana stupio je u Italiju na snagu novi zakon o materinstvu i zaštiti. Prema tomu zakonu zabranjeno je djeci ispod 15. godina da budu kod izrade filmova, kao sudjelujući glumci. Dalje je zabranjeno davati mlađe alkoholnu pića. Javni lokali neće od sada djeći smjeti davati nikakvu alkoholnu pića. U javnim lokalima (akademijama) se ne smiju upotrebljavati na mještjanstvu ispod 18. godina, izuzev da su članovi porodice vlasnika lokalja. Konačno se strogo zabranjuje trgovinama duhanu da prodaju djeci ispod 15. godina bit će kažnjeno novčanim glomazom.

Veliča svečanost u postojanskoj jami. Na Duhovo uprizorit će se u postojanskoj jami velika svečanost. Toga dana će se otvoriti podzemna koncertna dvorana, koja će biti opskrbljena sa električnom rasvetom. U toj podzemnoj dvorani, u kojoj može da stoji 8000 ljudi, svirat će gorička glazba. Posjetioći postojansku jamiću, moći će 50%-ni popus na svim željeznicama, od 13.—23. ov. mjeseca. Radi toga se drži, da će u nedjelju, na Duhovo — duci sva slika ljudi u Postojnu.

Herman Wendel u Trstu.

Prošlog ponedjeljka uveče stigao je u Trst g. Hermann Wendel, poznati njemački političko-historički pisac i prijatelj Jugoslavije. Ovdje se je zaustavio jedan dan. Zatim je krenuo u Grčku, da prouči vanredno teški položaj tamošnje jugoslovenske manjine, koja stoji pod grčkim jarmom.

Koliko je donjela Italiji sveta godina? Italijanske novinejavljaju, da je ministar financa conte Volpi kontrovatovao, da hodočasnici iz cijelog svijeta prošle godine ostavili 3.500.000.000 (slovom: tri hiljadu petsto milijuna) lira u Italiji.

Svega po malo

Međstrović izvadja u Americi spomenike Washington i Lincoln.

Proslavljen jugoslovenski kipar Ivan Međstrović potpisao je 9. maja ugovor, kojim mu je povjerena u Chicagu izvedba spomenika dvojici najvećih američkih državnika Washingtona i Lincolna. Majstor model bio je usvojen bez konkura. Obje statue naručene su na konjima u večernji Verrocchijevoga Colleonija u Mlečima. Rad imade biti predan u roku od dvije godine. Svi radovi biti će izvršeni u Zagrebu. Među uvjetima ugovora ističemo onaj da umjetnik označuje najpodesnije mjesto za spomenik.

Poje svoju nogu.

U belgijskom Kongu vodjen je od ovih dana jedan doista rjeđak i čudan proces. Nekom crnačkom kralju dogodila se ne-sreća, pa su ga odveli na najbližu belgijsku kliniku, gdje mu je odrezana noga. Postiće operacije zahtijevao je kralj od liječnika, da mu izrubi nogu, jer da je dobro vruču želuž da svoju nogu pojed. Uprava bolnice ustručavala se da uđevoj ovoj kraljevoj želji, jer je ljudozderstvo zakonom zabranjeno. No, kralj je nedjutio tužio upravu bolnice da mu izrubi nogu i sud je doista dao kralju pravo odušudio upravu bolnice na globu i na izručenje kraljevske noge njenom pravom vlasniku.

Tadja valuta na tržaškom burz.

Jučer moglo se prodati dočitno kupiti jedina engleska lira Šterlina za 132.25—133.75 ital. lira; 1 američki dolar za 27.20—27.40 ital. lira; 100 švicarskih franka za 526—532 ital. lira; 100 francuskih franka za 79.75—80.50 it. lira; 100 njemačkih maraka za 635—655 it. lira; 100 čehoslovenskih kruna za 80.25—81 it. lira; 100 jugoslovenskih dinara za 48—48.50 it. lira; 1000 njemačko-avstrijskih kruna za 37—39 it. centezima; 1000 mađarskih kruna za 35—36 it. centezima. Italijanska je lira ovih dana pala na vrijednosti.

Izdavač, direktor i odgovorni urednik:

Ivan Starj

Tisk: TISKARA "EDINOST" U TRSTU

U LIJEPOM PRIMORSKOM MJESTU u Julskoj Krajini prima jedna sestra, stalna ličnost na stan i hrani s kuću i mirobiti osobu i to kroz celo ljeti, a i stalno. Cijena umjetnosti Naslov daje uprava "Istarske Riječi" Trieste, via S. Francesco d'Assisi 20.

JOSIP ČRNHEA, Cunji 23 (nedaleko Bižeta) prodava radi iseljenja stoku, kuću sa stajama i imanjem, kojim sastoji od vinograda, njiva i sijen, koša koje daju krme za 6 goveda.

NOVE GREDE I DASKE prodaje ne najpozvajnjim cijenama Matej Bančić — Kršanci p. Žminj (Gimino), Istra.

NAVIGAZIONE GEN. ITALIANA
GENOVA
N.G.I.
GENOVA

Pruga za Južnu Ameriku:
Dan edicija
Iz Genua
Purchased
Rio Janeiro 14
Santos 15
Montevideo 17
Buenos Aires 18

Pruga Centralne Amerike:
za Trinidad 17 dana
La Guaya 19
Curacao 20
P. Columbia 22
Colon 23
Guayaquil 29
Callao (Peru) 30
Mollendo 35
Arica 37
Iquique 38
Antofagasta 39
Valparaíso 41

Pruga za Australiju:
za Fremantle 32 dana
Adelaide 38
Melbourne 41
Sidney 46
Brisbane 50

Uredi u svim glavnim gradovima Italije i Inozemstva.

U TRSTU: Ufficio Passaggeri delle NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA, Via Mercato Vecchio 1 (Palazzo Hotel Savoia) - Telefono 4003.

KRUNE
plaća po 2[—] L
ALOJZIU POVII, Piazza Garibaldi 2
prvi kat
Pazite na naslov!
Pazite na naslov!

Trgovina koža
i raznih postolarskih potrepština

FRAN CINK
CAMPO BELVEDERE br. 1
drži u svom skladistu

sve vlasti u tu struku zasijecajuće robe
uz najnižu dnevnu cijenu.
Podvojba brza i točna. Polivočna brza i točna.

**Zlato, srebro, krune,
platin i umjetne zubove**
kupuje

Zlatarena ALBERT POVI
Trst, Via Mazzini 46

... i dr.

Ljubljanska kreditna banka

Telefon: 5-18 Podružnica u Trstu: Via XXX Otobre, 11 Telefon: 5-18

PODRUŽNICE:

Brežice, Celje, Gorica, Kranj,

Maribor, Metković, Novi Sad,

Ptuj, Sarajevo, Split

CENTRALA u LJUBLJANI

Dionička glavnica i pričuva:

60.000.000 dinara.

Bavi se svim bankovnim poslovima. Prima uloge na uložne knjizice, te ih ukamčuje sa 4%, a uloge na tekuće račune sa 4%, neto. Za otok uvezanih uložaka postolice po dogovoru. Izvršuje burzne naloge i daje u najam sigurnosne kubije (SAFES)

* Etagajna je otvorena od 9%—12.50 i od 14%—16 sati